

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ТУРИСТИЧНО-ПРИВАБЛИВІ РЕГІОНИ УКРАЇНИ

Зварич Р. Є., доцент кафедри міжнародної економіки Тернопільського національного економічного університету.

Актуальність дослідження полягає в тому, що питання розвитку туризму стоять в ряді першочергових серед завдань економічного піднесення країни. Реалізація стратегічних інвестиційних проектів дозволить здійснити відповідну переструктуризацію діяльності туристичної галузі у взаємозв'язку з напрямками соціально-економічного життя держави, дасть можливість зорієнтувати населення, владні, управлінські та бізнесові структури та комплексний підхід до забезпечення ефективного використання переваг і можливостей вітчизняної туристичної сфери, обумовлених природно-кліматичними умовами, національними традиціями та історичними особливостями, з урахуванням вимог щодо захисту довкілля та збереження і збагачення історико-культурної спадщини. Разом з тим, в розвитку туристичної галузі є певні проблеми, основними з них є те, що сьогодні є неефективне та нераціональне використання відповідних ресурсів, сьогоднішній рівень розвитку туристичної індустрії не відповідає наявному потенціалу. Це є визначальним питанням, яке має диференційовану структуру, складаючись, у свою чергу, з ряду інших, більш конкретних питань. Так, до останніх можна віднести, насамперед, відсутність розвиненої інфраструктури, низьку якість обслуговування, відсутність якісної реклами та глибокої інформації про готелі, санаторії, тури по країні та послуги, які надаються, на світовому рівні, значний податковий тягар. Необхідною умовою структурної перебудови туристичної галузі та прискорення темпів її росту є збільшення обсягів інвестицій та підвищення їх ефективності. Інвестиційний процес є одним із найважливіших факторів економічного зростання туризму, а тому туристична галузь, як складова національної економіки України потребує вкладення інвестицій для оптимального функціонування і розвитку.

Аспекти інвестиційної діяльності в туризмі досліджували різні вітчизняні та зарубіжні вчені. Серед вчених, які зробили значний внесок у розвиток теорії та практики функціонування інвестицій, описали їх економічну сутність та класифікацію слід відзначити: Л. Агафонову, В. Азара, М. Арутюняна, Р. Макконнелла, В. Сейми, І. Школу, Д. Уокера. Розвиток джерел та специфіки інвестування в туризмі вивчали: А. Андрианов, О. Батура, Л. Борщ, М. Долішній, Я. Єлейко, Г. Ковалевский, С. Прохода, Н. Татаренко, У. Шарп. Методику оцінки інвестиційної привабливості та ефективності інвестування в туризмі вивчали: А. Александрова, В. Євдокименко, В. Лушкін, Л. Попов, В. Саймон, В. Сейми, Л. Шинкарук. Наукові дослідження щодо впливу іноземних інвестицій на світові туристичні потоки були здійснені О. Агеевою, П. Гудзьом, Д. Кембелом, О. Луговою, В. Сениним, В. Федоренком, В. Цибухом, І. Школою. Проте і досі немає дослідження, яке стосується питання дослідження залучення іноземних інвестицій в туристичну галузь та підвищення інвестиційної привабливості туризму за умов існування особливостей регіональної інвестиційної привабливості України. Метою даного дослідження є процес залучення іноземних інвестицій в туристичну галузь та напрацювання перспектив щодо підвищення інвестиційної привабливості туризму в туристично-привабливих регіонах України.

Туристична привабливість території України визначається наявністю потенціалу туристичних ресурсів, відносним розвитком матеріально-технічної бази туризму, доступною і достатньою для туриста інформацією про неї, а також забезпеченістю

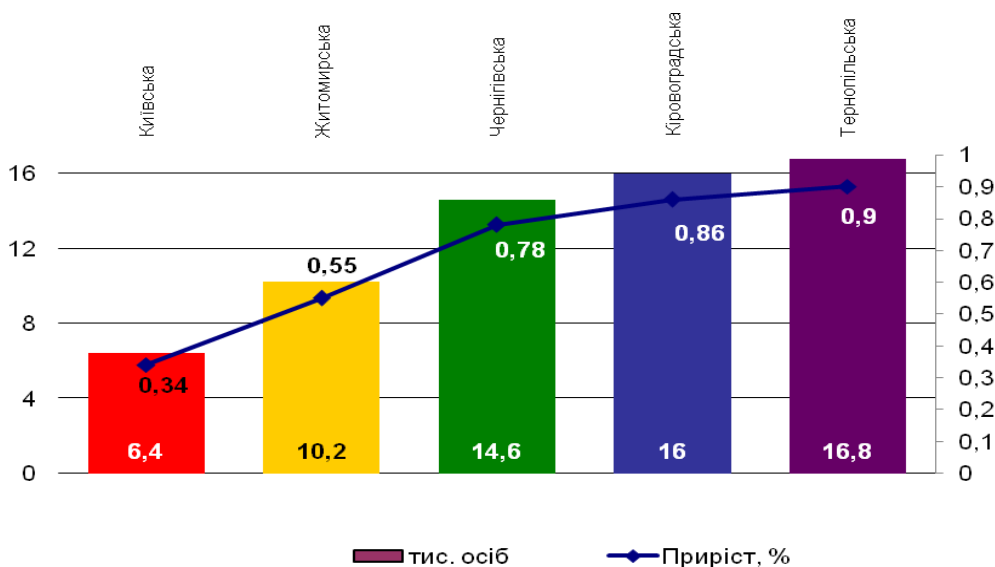
досягнення максимального соціально-економічного ефекту від розвитку в її межах туристичної індустрії. Розвиток туристичної індустрії вказує на регіональну не одноманітність інвестиційної привабливості українських рекреаційних зон. Протягом 2010 р. чинними були 7 322 ліцензій на туристичну діяльність, з них туроператорів – 2 146 та турагентів – 5 176, відповідно 29 % і 71 %. У порівнянні з 2009 р. спостерігається збільшення кількості чинних ліцензій на 20 % (у 2009 р. чинними були 6 106 ліцензій) у південних і західних регіонах. Протягом 2010 р. туристичні послуги фактично надавали 4 829 ліцензіата, з них: туроператорів – 1 475 і турагентів – 3 354, відповідно 31 % та 69 %. Отже, у 2010 р. туристичну діяльність здійснювали 66 % ліцензіатів, у 2009 р., фактично працювали 76 % ліцензіатів. Тобто, за 2010 р. число непродуктивних ліцензіатів у регіонах зросло. Середньооблікова кількість працівників туроператорів та турагентів становить 22,8 тис. осіб, що на 4 % менше, у порівнянні з 2009 р. Пріоритетними видами туристичної діяльності у 2010 р., як і у 2009 р., залишаються внутрішній та виїзний туризм у всіх регіонах. В цілому по Україні на внутрішній туризм припадає 48 % туристів, обслугованих ліцензіатами, 40 % – на виїзний туризм та 12 % на в'їзний. Всього протягом 2010 р. туристичними підприємствами обслуговано 2,3 млн. туристів (на 25 % менше, ніж у 2009 р.) та 1,9 млн. екскурсантів (на 21 % менше) в т.ч. за видами туризму [1]:

- в'їзний – 282,3 тис. осіб (на 24 % менше, ніж у 2009 р.);
- виїзний – 913,6 тис. осіб (на 29 % менше, ніж у 2009 р.);
- внутрішній – 1,1 млн. осіб (на 21 % менше, ніж у 2009 р.).

Зменшення на 25 % загальної кількості туристів переважно у південних і західних регіонах, обслугованих туроператорами протягом 2009 р., відбулось через світову економічну кризу, яка суттєво вплинула на доходи населення, та примусила до економії коштів. Платежі до бюджету ліцензіатів у 2009 р. зменшились порівняно з 2008 р. на 6 % і становлять 196,5 млн. грн. В середньому з розрахунку на одного ліцензіата, який фактично надавав послуги, припадає 40,7 тис. грн. платежів до бюджету, що на 10 % менше, ніж у 2008 р. Ефективність роботи підприємств у 2010 р. зменшилась у всіх регіонах – в середньому один ліцензіат обслуговував 797 туристів, що на 25 % менше, ніж в попередньому році. Продуктивність праці підвищилась – в середньому на одного ліцензіата припадає 1,9 млн. грн. обсягу наданих послуг, що на 12 % більше, ніж у 2009 р. Кількість в'їзних (іноземних) туристів, обслугованих ліцензіатами протягом 2010 р., становила 913,6 тис. осіб, що менше на 24 % або на 90,5 тис. осіб, у порівнянні з 2009 р. Зростання кількості обслугованих в'їзних туристів протягом року, відбулось лише в таких областях: Луганській (на 29 %), Івано-Франківській (на 28 %), Тернопільській (у 2 рази), та Харківській (на 25 %) [2]. Найменша кількість іноземних туристів – 12000 осіб – обслугована ліцензіатами туристичної діяльності в Житомирській області, це дорівнює 0,005 % від обсягу по Україні. Також дуже низький цей показник в Сумській (0,026 %), Луганській (0,03 %), Черкаській (0,09 %), Тернопільській (0,09 %), Кіровоградській (0,11 %), та Полтавській (0,14 %) областях. Традиційно більше 80 % іноземних туристів припадає на 4 регіони: м. Київ (50 %), АР Крим (16,6 %), м. Севастополь (11 %), Одеську область (5,7 %), що вказує на необхідність залучення інвестицій. Кількість виїзних туристів, обслугованих ліцензіатами протягом 2010 р, становила 372 455 осіб, що менше на 29 %, у порівнянні з 2009 р. Зменшення кількості виїзних туристів протягом року відбулось у всіх областях, найбільше зменшення спостерігається у таких областях: Кіровоградська (на ↓52 % або на 4,6 тис. осіб), Дніпропетровська (на ↓40 % або на 32,9 тис. осіб), Одеська (на ↓38 % або на 19 тис. осіб), Сумська (на ↓35 % або на 3,2 тис. осіб) та Черкаська (на ↓35 % або на 3,7 тис. осіб) [2].

Найменша кількість виїзних туристів – 4,3 тис. осіб – обслугована ліцензіатами туристичної діяльності в Кіровоградській області, це дорівнює 0,29 % від обсягу по

Україні. Також дуже низький цей показник в Житомирській (4,5 тис. осіб або 0,31 %), Рівненській (5,6 тис. осіб або 0,38 %), Волинській (5,8 тис. осіб або 0,39 %) та Тернопільській (5,8 тис. осіб або 0,39 %) областях. Зауважимо, що 70 % виїзних туристів припадає на м. Київ. Кількість внутрішніх туристів, обслужених суб'єктами туристичної діяльності протягом 2010 р. становила 1,1 млн. осіб, що менше ніж у 2009 р. на 292,7 тис. осіб або на 1,1 %. Зростання кількості обслужених внутрішніх туристів протягом року, відбулось лише в областях: Житомирській (на 5 % або на 493 особи), Сумській (на 17 % або на 2,5 тис. осіб) та Херсонській (на 45 % або на 36,4 тис. осіб). Найменша кількість внутрішніх туристів – 6,4 тис. осіб – обслужена ліцензіатами туристичної діяльності в Київській області, це дорівнює 0,34 % від обсягу по Україні. Також низький цей показник в Житомирській (10,2 тис. осіб або 0,55 %), Чернігівській (14,6 тис. осіб або 0,78 %), Кіровоградській (16 тис. осіб або 0,86 %) та Тернопільській (16,8 тис. осіб або 0,9 %) областях. Більше 50 % обслужених внутрішніх туристів припадає на туристичні підприємства: Івано-Франківської області (26,8 %), м. Києва (17 %), АР Крим (8,7 %) (див. рис. 1) [2].

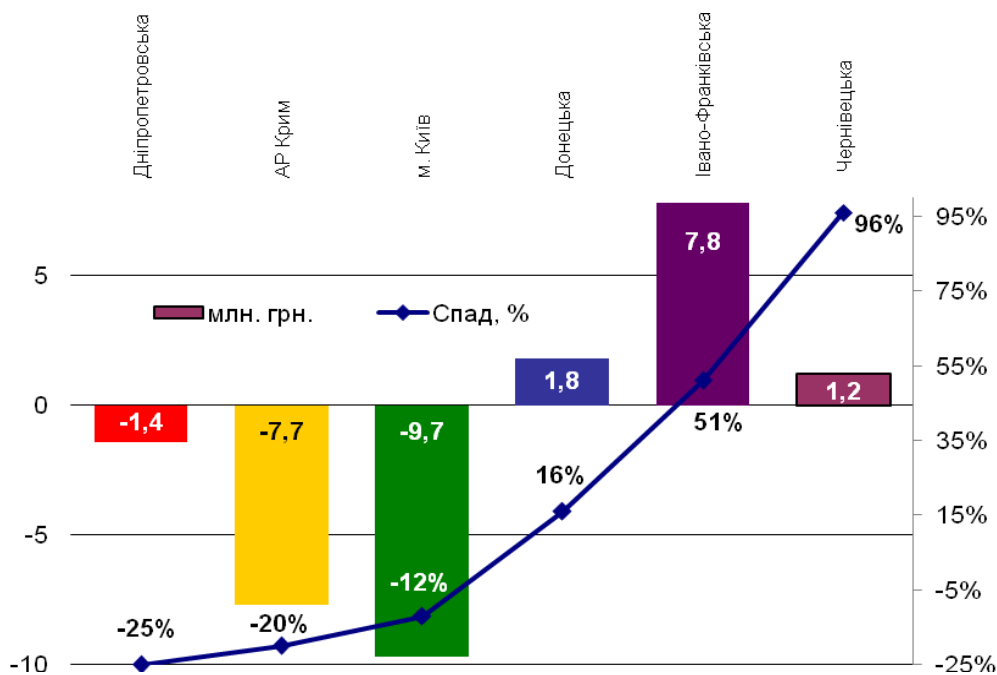
Рис. 1. Приріст кількості внутрішніх туристів, 2010 р.

Джерело: [Складено автором за: <http://www.tourism.gov.ua/>].

Кількість екскурсантів, обслужених суб'єктами туристичної діяльності протягом 2010 р. становила 1,9 млн. осіб, що менше на 21 % або на 496,4 тис. осіб порівняно з 2009 р. Зростання кількості обслужених екскурсантів протягом року, відбулось лише в областях: Луганській (на 42 % або на 8,9 тис. осіб), Київській (на 8 % або на 316 осіб), Львівській (на 2 % або на 1,3 тис. осіб), Сумській (на 1 % або на 175 осіб) та Херсонській (на 68 % або на 23,8 тис. осіб), якраз в цих областях інвестори збільшили дольову участь в будівництві туристичних об'єктів [2; 3]. Найменша кількість екскурсантів – 4 тис. осіб – обслужена ліцензіатами туристичної діяльності в Київській області, це дорівнює 0,21 % від обсягу по Україні. Також низький цей показник в Житомирській (8,3 тис. осіб або 0,44 %), Кіровоградській (9,6 тис. осіб або 0,5 %), Миколаївській (10,3 тис. осіб або 0,54 %) та Вінницькій (12,8 тис. осіб або 0,67 %) областях. Більше 60 % обслужених екскурсантів припадає на туристичні підприємства: Івано-Франківської області (27,3 %), АР Крим (26,7 %), та м. Севастополя (8,2 %). Обсяг послуг, наданих суб'єктами туристичної діяльності протягом 2010 р. становив 9,388 млрд. грн. і збільшився на 17 % або на 1,3 млрд. грн. порівняно з 2009 р. Зростання обсягу послуг зареєстровано не у всіх областях України, найбільш суттєве спостерігається у Івано-Франківській області на 84 % або на 93,2 млн.

грн., Донецькій області на 11 % або на 33,7 млн. грн., м. Севастополь на 6 % або на 15,2 млн. грн. та у м. Києві на 29 % або на 1,5 млрд. грн. Найбільш суттєве зменшення обсягів наданих послуг спостерігається у областях: Дніпропетровській на 32 % або на 123,4 млн. грн., Закарпатській на 33 % або на 13,4 млн. грн., Львівській на 20 % або на 41,1 млн. грн., Полтавській на 52 % або на 29,5 млн. грн. та у АР Крим на 9 % або на 68 млн. грн., при цьому 70 % обсягів наданих послуг припадає на туристичні підприємства: м. Києва, адже значна частина інвестиційних проектів зосереджена на столиці [2; 3].

Платежі до бюджету суб'єктів туристичної діяльності у 2010 р. становили 196,5 млн. грн. і зменшились на 6 % або на 11,7 млн. грн. порівняно з 2009 р. Таке скорочення платежів до бюджету можна пояснити збільшенням кількості приватних підприємств та фізичних осіб, які знаходяться на єдиному податку, а також часткове скорочення інвестицій в будівництво туристичної інфраструктури та супутнього туризмі будівництва. Найбільш суттєве зменшення платежів до бюджету спостерігається у Дніпропетровській області на 25 % або на 1,4 млн. грн., АР Крим на 20 % або на 7,7 млн. грн. та у м. Києві на 12 % або на 9,7 млн. грн. Найбільш суттєве зростання платежів до бюджету спостерігається в областях: Донецькій на 16 % або на 1,8 млн. грн., Івано-Франківській на 51 % або на 7,8 млн. грн. та Чернівецькій на 96 % або на 1,2 млн. грн. (див. рис. 2). Більше 60 % обсягів платежів до бюджету припадає на туристичні підприємства: м. Києва (36,4 %), АР Крим (16,1 %), Івано-Франківської області (11,7 %) [2].

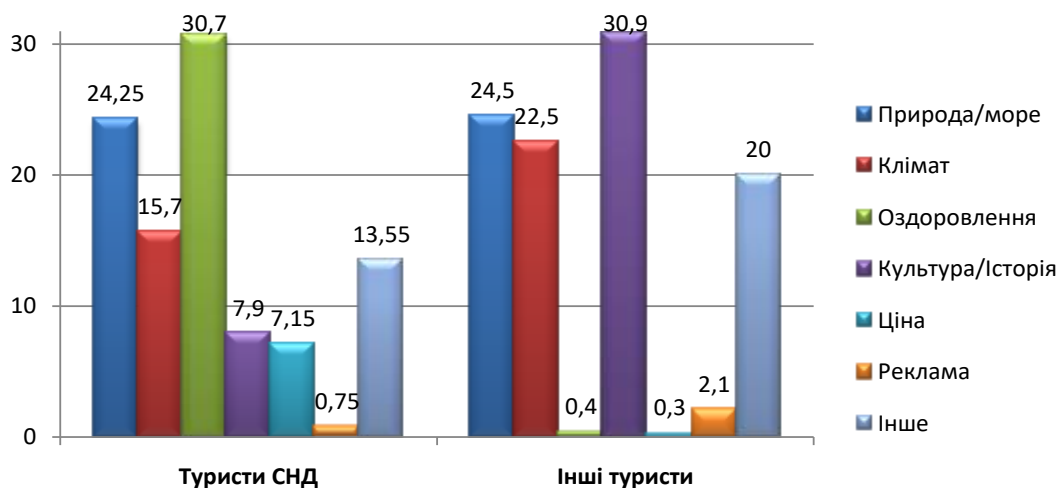

Рис. 2. Платежі до бюджету туристичними підприємствами, 2010 р.

Джерело: [Складено автором за: <http://www.tourism.gov.ua/>].

Україна має сприятливе географічне і геополітичне розташування, унікальні природні та кліматичні ресурси, історико-культурну спадщину. Серед оздоровчих ресурсів, слід відзначити значні запаси лікувальних грязей, які представляють практично всі генетичні типи. Грязі є одним з основних лікувальних чинників на таких широко відомих курортах, як Куяльник, Саки, Бердянськ, Кирилівка, Слов'янськ, Миргород тощо. На території України розповсюджені також численні родовища мінеральних вод усіх бальнеологічних типів. Гідромінеральні ресурси широко й ефективно використовуються на курортах Закарпатської, Львівської, Полтавської, Вінницької, Тернопільської та інших областей. На сьогодні в Закарпатському регіоні

зосереджено понад 600 джерел мінеральних вод, з яких понад 300 є вивченими. Мінеральні ресурси Тернопільської області складають 3,3 тис. га, близько 300 родовищ корисних копалин, всі ці об'єкти можуть дати надприбутки за умови відновлення їх туристичної привабливості. Також варто загадати про цілющі кліматичні умови узбережжя Чорного та Азовського морів, Криму, Карпат, середньої смуги країни, які широко використовуються як основний лікувальний та оздоровчий чинник практично на всіх курортах. Унікальним лікувальним ресурсом є природний мікроклімат шахт (Солотвинські соляні шахти) (див. рис. 3).

Рис. 3. Чинники популярності туристичної сфери України.

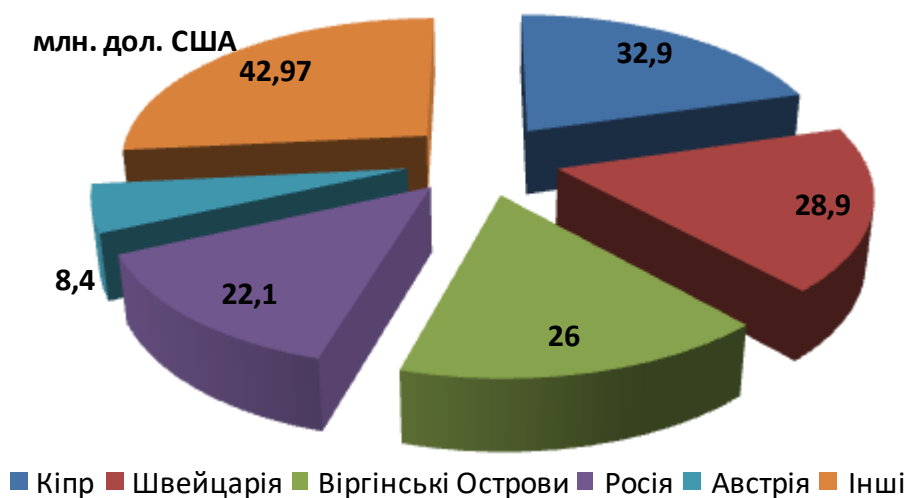
Джерело: [Складено автором за: <http://www.tourism.gov.ua/>].

Наявність різноманітних природних ресурсів дозволила створити в Україні багатофункціональну систему оздоровчих закладів, яких сьогодні налічується понад 3 тис. і які потребують постійного фінансування. Одним із найприбутковіших за інвестиційною віддачею регіонів України є Крим. Унікальний клімат, різноманітні природні ландшафти, цікаві історико-культурні пам'ятки, цілюща сила Чорного й Азовського морів додають Криму особливого статусу. Завдяки своєму курортно-рекреаційному потенціалу півострів приваблює та залучає до співробітництва й участі в різних інвестиційних проектах представників багатьох країн світу. Популярним він є і серед туристів – упродовж 2010 р. Кримський півострів відвідали понад 8,5 млн. осіб. За останні дев'ять місяців в розбудову Криму було залучено 500 млн. євро прямих іноземних інвестицій. Завдяки цьому оновлюються курортні міста і селища, активно реконструюються кримські оздоровниці, готелі, динамічно розвивається індустрія відпочинку. Щорічна потреба в коштах для розвитку туристичної інфраструктури морського берегу Криму складає близько 1,5 млрд. євро. Водночас деякі інвестиційні проекти потребують суттєвіших капіталовкладень. Так, для будівництва міжнародного бальнеологічного курорту „Еврорегіон” „Арабат”, що бере участь в Міжнародній програмі „Блакитний Прапор Європи”, необхідно близько 2 млрд. євро. Інвестиційні проекти в сфері розвитку курортно-рекреаційного комплексу АРК реалізуються на 3-х територіях пріоритетного розвитку „Велика Ялта”, „Судак”, „Алушта”. Введення спеціального режиму інвестиційної діяльності пріоритетного розвитку передбачає створення сприятливих умов для активізації діяльності інвесторів у курортно-туристичній сфері, а саме надання податкових, митних та інших пільг.

Привабливою для інвестування є і Західна Україна, зокрема Львівська, Івано-Франківська, Волинська, Закарпатська області, які розташовані на заході країни, на

межі з Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією. Західна Україна відрізняється від інших регіонів країни своїм вигідним транспортно-географічним положенням. Через територію регіону пролягають дванадцять залізничних шляхів які з'єднують Україну з п'ятьма сусідніми державами. Досліджуваний регіон Західної України має велику кількість різноманітних природних і культурних туристичних ресурсів. З фізико-географічного положення – це гори Карпати (Бескиди, Горгани, Полонинсько – Черногірські, Верховинські, Вулканічні Карпати), Передкарпаття та Закарпатська низовини, Опілля, Розточчя, долини Дністра і Бугу. Наявність таких територій дає можливість розвиватись альпінізму, гірськолижному, водному видам туризму [4].

Впродовж 2010 року Україну відвідали 23,8 млн. іноземних туристів, 12,3 млн. українських туристів подорожували в межах держави. Обсяг споживання товарів і послуг туристичної та інших галузей економіки, забезпечений в'їзним туризмом, склав понад 8 млрд. євро. Збільшення притоку іноземних туристів сприяє розвитку туристично-рекреаційних комплексів України і насамперед розвитку готельного господарства. У 2010 році на будівництво та переоснащення наявних готелів за рахунок усіх джерел фінансування використано інвестиційних коштів на суму 1750,5 млн. грн., на інші місця для короткочасного проживання – 1553,0 млн. грн. Понад 85% загального обсягу освоєних капіталовкладень у розвиток готелів в країні припадає на м. Київ, Автономну Республіку Крим, Одеську та Львівську області. На сьогодні в Україні функціонує всесвітньо відома мережа готелів „Radisson” (м. Київ), „Прем'єр Палас” (м. Київ), „Міжнародний готель „Україна” та „San Ray” (м. Дніпропетровськ), „Донбас-Палас” (м. Донецьк), „Отрада” (м. Одеса), загалом це понад 1,0 тис. підприємств готельного господарства. Найбільші інвестиції на розвиток готельного господарства спрямовані з Кіпру – \$ 32,9 млн. (20,4 % від загального обсягу прямих інвестицій), Швейцарії – \$ 28,9 млн. (18,0 %), Віргінських, Британських Островів – \$ 26,0 млн. (16,2 %), Російської Федерації – \$ 22,1 млн. та Австрії – \$ 8,4 млн. (5,3 %) (див. рис. 4) [2].

Рис. 4. Іноземні інвестиції, спрямовані на розвиток готельного господарства України.

Джерело: [Складено автором за: <http://www.tourism.gov.ua/>; <http://www.uitt-kiev.com/>].

На сьогодні привабливими для інвестування є проекти, пропозиції щодо будівництва туристичних і спортивних гірськолижних трас, канатних доріг, спортивно-оздоровчих комплексів. Карпати – є тим регіоном України, який має всі можливості для розвитку гірськолижного спорту. Так, на сьогодні в Закарпатті працюють 57 гірськолижних трас. За обсягами інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури

Закарпатський регіон входить до п'ятірки найбільших регіонів країни. Ці надходження складають близько 290 млн. євро. Одним із таких проєктів є будівництво гірськолижного центру „Полонина Руна”, який передбачає залучення прямих інвестицій загальною сумою 90 млн. євро [5].

Проте, більшість іноземних інвестицій, які надходять в Україну, йдуть переважно в промисловість та агропромисловий комплекс. Разом із цим, як готельний так і рекреаційно-туристський бізнес також потребують інвестиційних ресурсів, і зокрема прямих іноземних інвестицій, що дасть можливість підвищити прибутковість цієї галузі та збільшити надходження до бюджету. До галузевих факторів, що перешкоджають формуванню позитивного інвестиційного клімату в туристичній сфері України можна віднести [6]:

- недостатній рівень розвитку мережі та об'єктів туристичної інфраструктури, їх невідповідність світовим стандартам;
- відсутність скоординованої висококваліфікованої та грамотної системи дій з проведення туристичного продукту України на світовий ринок, яка б давала відчутні результати;
- технологічна відсталість галузі. В Україні практично не застосовуються туристичні технології, які в розвинутих країнах набули ознак повсякденної ужитковості: електронні інформаційні довідники щодо готелів, транспортних маршрутів і туристичних фірм з переліком і вартістю послуг, які ними надаються;
- низький рівень обслуговування, зумовлений загальною кваліфікацією працівників галузі;
- відставання масштабів (навіть порівняно з середніми показниками по СНД) нормативно-правового та організаційного забезпечення туристичної діяльності, яке значною мірою пояснюється перманентною адміністративною реформою в Україні.

Головні зовнішні фактори, що стримують розвиток формування позитивного інвестиційного іміджу в туристичній сфері України, є викликані млявістю та несподіваністю економічних реформ несприятливість існуючих умов для підприємництва взагалі та туристичного зокрема, недосконалість і навіть певна агресивність нормативно-правового поля (і в тому числі – правил і умов перетинання кордонів іноземцями) і, як наслідок, відсутність необхідних інвестицій для розвитку туризму – як внутрішніх (через тривалу економічну кризу), так і іноземних (через несприятливий інвестиційний клімат). Беручи до уваги, притаманність певних схожих рис туристично-рекреаційному комплексу українських регіонів, основними напрямками регіонального інвестиційного менеджменту необхідно вважати [7; 8]:

- визначення пріоритетності, враховуючи інвестиційні потреби туристично-рекреаційного комплексу регіону;
- орієнтація на помітний поступ в соціально-економічному розвитку регіону;
- диверсифікація джерел інвестування;
- мобілізація інвестиційного потенціалу регіону як в грошово-фінансовій, так і в натуральній формі (освітній рівень населення, професійно-кваліфікаційні характеристики та структура трудових ресурсів, підприємницька активність, адаптивність та ефективність регіональної системи управління);
- інтеграція можливих джерел інвестування з метою комплексного та всебічного фінансування розвитку туристично-рекреаційного комплексу;
- активізація впливу на поліпшення інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості регіону для внутрішніх і зовнішніх інвесторів.

З огляду на зазначені напрями регіонального інвестиційного менеджменту, особливу увагу варто звернути на отримання економічного, соціального та екологічного ефекту від залучення інвестицій. Враховуючи умови, що склалися в туристично-рекреаційному комплексі українських регіонів, та зростання потреб в

інвестиціях, виникає нагальна потреба у формуванні механізму координування інвестиційними ресурсами. Таке координування повинно охоплювати:

- ✓ комплексне використання потенційних можливостей для поліпшення інвестиційного клімату в туристичних регіонах України;
- ✓ запровадження інформаційної підтримки суб'єктів інвестиційної діяльності, створення умов доступності та прозорості інвестиційного ринку;
- ✓ проведення соціальної, економічної та екологічної експертизи інвестиційних проєктів в ТРК для запобігання нанесенню шкоди навколишньому середовищу, економічній безпеці держави, соціальній інфраструктурі;
- ✓ сприяння реалізації інвестиційних проєктів, які здатні забезпечити високий прибуток та значний соціальний ефект за умови невеликих вкладень;
- ✓ забезпечення координації різних гілок влади та органів територіального управління у вирішенні інвестиційних проблем туристично-рекреаційного комплексу;
- ✓ надання переваги інвестиційним проєктам, метою яких є вдосконалення соціальної інфраструктури;
- ✓ сприяння потенційним інвесторам, координації їхньої роботи щодо розроблення пріоритетних напрямів інвестиційної політики в ТРК туристично-привабливого регіону України;
- ✓ формування механізму міжгалузевого, міжрегіонального та міжнародного співробітництва.

Отже, інвестиційний процес є одним із найважливіших факторів економічного зростання України. У рамках туристичної інвестиційної стратегії в Україні розробляють підходи до ресурсного забезпечення реалізації наявних ринкових можливостей інноваційного туристичного розвитку, формування оптимальної структури інвестицій, здійснюють пошук найбільш ефективних напрямів інвестування з погляду максимізації доходу. Розвиток туризму в Україні суттєво вплине на зайнятість населення в майбутніх періодах. Разом з цим, неоднорідний розвиток туристичної індустрії вказує на регіональну неоднорідність інвестиційної привабливості українських рекреаційних зон. Наявність різноманітних природних ресурсів дозволила б створити в Україні багатofункціональну систему сучасних оздоровчих закладів, але такі проєкти потребують постійного фінансування. Збільшення рівня інвестицій в туристичну галузь України, забезпечить країні розвиток даної галузі, допоможе розвитку супутніх індустрій і позитивно вплине на добробут населення. Факторами, що перешкоджають формуванню позитивного інвестиційного клімату в туристичній сфері України можна віднести недостатній рівень розвитку мережі та об'єктів туристичної інфраструктури, їх невідповідність світовим стандартам та відсутність скоординованої висококваліфікованої та грамотної системи дій з проведення туристичного продукту України на світовий ринок, яка б давала відчутні результати. Напрямами регіонального інвестиційного менеджменту необхідно вважати визначення пріоритетності, враховуючи інвестиційні потреби туристично-рекреаційного комплексу регіону; орієнтацію на помітний поступ в соціально-економічному розвитку регіону; диверсифікацію джерел інвестування.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Oxford Business Group. The Report Ukraine / Oxford Business Group. – 2008. – 250 с.
2. Статистика // Державна служба туризму і курортів Міністерства культури і туризму України. – Режим доступу до статистики: <http://www.tourism.gov.ua/>.
3. Державний комітет статистики України, 1998-2010 // Режим доступу до даних: <http://ukrstat.gov.ua/>.

4. Ільїна О. Туризм. Рекреаційна географія: Поняття і терміни / О. Ільїна // Луцький ін-т розвитку людини Відкритого міжнародного університету розвитку людини „Україна”. – Луцьк: Терен. – 2007. – 104 с.
5. Шинкарук Л. В. Іноземні інвестиції: їх роль у становленні та розвитку економіки (регіональний аспект) / Л. В. Шинкарук // Чернівці: Рута. – 2009. – 174 с.
6. Crane K. Encouraging trade and foreign direct investment in Ukraine / K. Crane, S. Larrabee // Rand Corporation. – 2007. – 46 с.
7. Oxford Business Group. The Report Ukraine / Oxford Business Group. – 2008. – 250 с.
8. World Economic Outlook (Russian) // International Monetary Fund. – April 2010. – 207 с.

РЕЗЮМЕ

В статті проведено аналіз процесу залучення іноземних інвестицій в туристичну галузь. Виявлено проблеми, пов'язані із формуванням позитивного інвестиційного клімату в туристичній сфері України. Сформульовано напрями залучення інвестицій в туристичну галузь України.

Ключові слова

Іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість, туристична інфраструктура, туристичний потенціал, рекреаційна зона, туристичний оператор, туристичний агент.

РЕЗЮМЕ

В статье проведен анализ процесса привлечения иностранных инвестиций в туристическую отрасль. Выявлены проблемы, связанные с формированием позитивного инвестиционного климата в туристической сфере Украины. Сформулированы направления привлечения инвестиций в туристическую отрасль Украины.

Ключевые слова

Иностранные инвестиции, инвестиционная привлекательность, туристическая инфраструктура, туристический потенциал, рекреационная зона, туристический оператор, туристический агент.

SUMMARY

In article analyzed the process of involvement the foreign investment in tourism. Detected the problems associated with the formation of a positive investment climate in the tourism sector of Ukraine. Formulated the ways of involvement of investment in tourism of Ukraine.

Keywords

Foreign investments, investment attraction, tourism infrastructure, tourism potential, recreation zone, tour operator, travel agent.

Проблеми залучення іноземних інвестицій в туристично-привабливі регіони України – Зварич Р. Є., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки Тернопільського національного економічного університету.

Проблемы привлечения иностранных инвестиций в туристически привлекательные регионы Украины – Зварич Р. Є., к.э.н., доцент кафедры международной экономики Тернопольского национального экономического университета.

Problems of involvement foreign investments in the tourism-attraction regions of Ukraine – Zvarych R. Y., PhD, Associate Professor of Department of International Economics, Ternopil National Economic University.